

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسمه تعالی

دانشگاه قم
دانشکده حقوق

عنوان پایان نامه :

**بررسی رویکرد حقوقی و اجتماعی به پدیده
وندالیسم "تخرب اموال عمومی"**
(در حمل و نقل ریلی)

پایان نامه تحصیلی :
برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد
رشته : حقوق
گرایش : حقوق خصوصی

دانشجو :
امیر هوشنگ اروجلو

استاد راهنما :
دکتر محمد باقر پارساپور

استاد مشاور :
دکتر محمد صالحی

تقدیم به:

دostداران علم ،
دostداران پژوهش

«قدر دانی و تشکر»

در اینجا بر خود لازم دانسته که نهایت سپاس و قدردانی را نسبت به کلیه عزیزانی که در انجام این پژوهش از راهنمائیها و مساعدت های با ارزش آنان اعم از استادان محترم دانشگاه، مدیران و کارشناسان ارشد ، و همچنین کلیه افرادی که از کمک و راهنمائی آنها ، بهره مند بوده ام ، ابراز نموده و توفیق روز افزونشان را از درگاه احادیث آرزو نمایم.

بخصوص از استاد گرامی دکتر محمدباقر پارساپور که به سبب قبول زحمت هدایت این تحقیق و راهنماییهای با ارزششان کمال سپاس و امتنان را دارم .

همچنین از استاد گرامی دکتر محمد صالحی که با قبول زحمت مشاوره در انجام هر چه بپر این پژوهش مؤثر بوده اند نیز کمال تشکر را دارم .

"صورت جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد"

با تاییدات خداوند متعال و با استعانت از حضرت ولی عصر(عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف)

جلسه دفاعیه پایان نامه کارشناسی ارشد آقای/خانم : امیر هوشمنگ اروجلو رشته : حقوق

تحت عنوان :

بورسی رویکرد حقوقی و اجتماعی به پدیده وندالیسم "تخرب اموال عمومی" (در حمل و نقل ریلی)

با حضور هیات داوران در محل دانشگاه قم در تاریخ: / / تشکیل گردید.

در این جلسه، پایان نامه با نمره (به عدد) و به حروف

با درجه عالی ○ بسیار خوب ○ خوب ○ مورد دفاع قرار گرفت.

امضاء	مرتبه علمی	سمت	نام و نام خانوادگی
	دکتری	استاد راهنمای	محمدباقر پارساپور
	دکتری	استاد مشاور	محمد صالحی
		استاد ناظر	
		استاد ناظر	
		نماینده کمیته تحصیلات تکمیلی	

معاون آموزشی و پژوهشی دانشکده مدیر امور آموزش و تحصیلات تکمیلی

نام و امضاء

نام و امضاء

چکیده :

وندالیسم به معنای تخریب اموال عمومی است . فردی که به صورت بیمارگونه اقدام به تخریب اموال عمومی می نماید و از کار خویش لذت می برد را وندال می گویند. در این پایان نامه بحث وندالیسم از منظر حقوقی و اجتماعی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. اگر چه بزعم آسیب شناسان اجتماعی همه صور و انواع نا بهنجاریها و نژندهای اجتماعی چون سرقت، قتل، قمار، قاچاق، خودکشی، فحشاء، اعتیاد، الکلیسم، وندالیسم و نظایر آن چه بمثابه انحراف (کجروی) و چه در زمرة بیماری یا اختلال معلول ناسازگاری های است که بر روابط فرد و جامعه حاکم است ، ولی وندالیسم در زمرة آن دسته از انحرافات و بزهکاریها است که در جامعه جدید نمود و ظهور یافته است . امروزه وندالیسم خصوصاً برای کسانی که در شهرهای بزرگ و پر جمعیت زندگی می کنند. پدیده ای ملموس و مشهود و واقعیتی تلخ و در عین حال گریز نا پذیر است که بعنوان یکی از نمودهای زندگی اجتماعی جامعه مدرن و ماشینی بروز و حضور دارد . در همه شهرهای بزرگ همه روزه ما شاهد ویرانگری تعمدی و رفتارهای غیر مسئولانه و ضد اجتماعی وندال هایی هستیم که عمداً کمر به تخریب و نابودی هر آنچه زیباست و هر آنچه متعلق به همگان است بسته اند . امروزه در بسیاری از شهرهای بزرگ وندالیسم بصورت یک مشکل اجتماعی حاد مطرح است که نه تنها سلامتی و امنیت جامعه را به مخاطره می اندازد؛ بلکه هزینه های مالی گرفتاری را تحمیل مالیات دهنگان و ساکنین این شهرها می کند برخلاف بسیاری از جرائم و انحرافات، آثار وندالیسم مشهود و پیداست . نویسنده این پایان نامه بر آنست تا میزان تاثیر هر یک از آموزش‌های اجتماعی در سطح جامعه عامل، آگاهی از عواقب حقوقی و شناخت مجازاتهای تعیین شده ، اطلاع رسانی و فرهنگ سازی در اشار مختلف جامعه و تشديد مجازاتهای قانونی مربوط به وندالیسم در کاهش جرائم تخریب اموال عمومی و وندالیسم در شرکت راه آهن ج . ا. ا را مشخص نماید و بعبارتی هدف اصلی تحقیق بررسی تاثیر فرهنگ سازی و اطلاع رسانی از عواقب حقوقی مسئولیت مدنی در کاهش این پدیده است. پس از تحقیقات میدانی که توسط محقق در شرکت راه آهن در سطح مدیران عالی و میانی و کارمندان و کارگران صورت پذیرفت، فرضیه اهم پایان نامه که همانا تاثیر آگاهی افراد از مبانی مسئولیت مدنی در کاهش عملکرد مخربانه (وندالیسمی) است به اثبات رسید. در پایان نیز پیشنهاداتی ارائه گردیده است.

کلمات کلیدی: وندالیسم، تخریب اموال، مسئولیت مدنی، راه آهن، خسارت

فهرست مندرجات

صفحه

عنوان

پیشگفتار

۱	.....	مقدمه :
۳	.....	بیان مساله:
۳	.....	سوالات تحقیق:
۴	.....	فرضیات تحقیق:
۴	.....	پیشینه تحقیق:
۵	.....	ضرورت تحقیق:
۷	.....	اهداف تحقیق:
۸	.....	روش تحقیق:
۹	.....	سامانه تحقیق:

فصل اول : کلیات

۱۰	.....	گفتار اول: مفاهیم ، تاریخچه گستره و اقسام وندالیسم :
۱۰	.....	بند اول: مفاهیم:
۱۱	.....	الف: مفهوم و اصطلاحات مرتبط:
۱۴	.....	ب: تاریخچه وندالیسم:
۱۶	.....	بند دوم: گستره و اقسام وندالیسم:
۱۶	.....	الف: گستره وندالیسم:
۱۹	.....	ب: اقسام :
۱۹	.....	۱. اقتصادی :
۲۰	.....	۲. تاکتیکی :
۲۰	.....	۳. تاریخی :
۲۰	.....	۴. خصوصیت و انتقامجویی:
۲۲	.....	گفتار دوم: نمود اجتماعی و عوامل پیدایش وندالیسم:

۲۲	بند اول: نمود اجتماعی:
۲۵	بند دوم: علل و عوامل:
۲۵	الف. مهاجرت:
۲۸	ب. حاشیه نشینی:
۳۰	ج. رواج مشاغل کاذب:
۳۰	د. سطح نازل آموزش:
۳۱	ه. کوچک بودن خانه و فقدان امکانات رفاهی:
۳۲	و. عدم آگاهی از عواقب عکل ارتکابی:
۳۴	گفتار سوم: دیدگاه های اجتماعی و حقوقی به پدیده وندالیسم:
۳۴	بند اول: دیدگاه های اجتماعی:
۳۴	الف: نظریه های مارشال کلینارد و رابرт میر:
۳۵	ب: نظریه پاتریس ژانورن:
۳۶	ج: نظریه هاوبر:
۳۷	د: نظریه روانشناسی درباره بزهکاری کودکان و نوجوانان:
۴۰	بند دوم: دیدگاه های حقوقی نسبت به منشا مسئولیت:
۴۱	الف. نظریه تقصیر:
۴۲	۱. گسترش مسئولیت:
۴۵	۲. استفاده از اماره تقصیر:
۴۵	۳. تقصیر اجتماعی:
۴۵	ب. نظریه ایجاد خطر:
۴۶	۱. پیشینه تاریخی:
۴۹	۲. ارزیابی نظریه:
۵۰	ج. نظریه مختلط:
۵۲	۱. کار نامتعارف:
۵۲	۲. نظریه خطر در برابر انتفاع:
۵۴	د. نظریه تضمین حق:

فصل دوم : مبانی فقهی و حقوقی مسئولیت ناشی از وندالیسم

۵۹	..... گفتار اول: قاعده اتلاف :
۵۹	..... بند اول: تعریف و مستندات قاعده:
۶۴	..... بند دوم: اتلاف در امور ریلی و مستندات :
۶۴	..... الف. اتلاف در امور ریلی:
۶۴	..... ب. مستندات قانونی:
۶۸	..... گفتار دوم: قاعده تسبیب:
۶۸	..... بند اول: تعریف و مستندات فقهی قاعده:
۷۳	..... بند دوم: نقش قصد و اجتماع سبب و مباشر در وندالیسم:
۷۳	..... الف. دخالت عمد و قصد در تسبیب:
۷۴	..... ب. اجتماع مباشر و سبب:
۷۶	..... ج. تسبیب در امور ریلی:
۷۹	..... گفتار سوم: قاعده لاضرر:
۷۹	..... بند اول: تعریف و مستندات فقهی قاعده:
۸۲	..... بند دوم: جایگاه قاعده لاضرر در قانون مدنی و راه آهن:
۸۲	..... الف. قاعده لاضرر در قانون مدنی:
۸۶	..... ب. قاعده لاضرر در قانون راه آهن:

فصل سوم : آثار و ضمانت اجرایی وندالیسم در امور ریلی

۹۰	..... گفتار اول: ضمانت اجرایی کیفری :
۹۰	..... بند اول: تعریف و ارکان جرم :
۹۰	..... الف. تعریف :
۹۱	..... ب. ارکان و عناصر جرم :
۹۱	..... ۱. عناصر تخریب :
۹۲	..... ۲. عنصر مادی جرم تخریب :
۹۵	..... ۳. مجازات جرم تخریب :
۹۸	..... بند دوم: انواع جرائم و مجازاتها در تخریب ریلی :
۹۸	..... الف. جرائم خارجی در امور ریلی:

۱۰۲	ب. جرائم داخلی در امور ریلی : .....
۱۰۷	گفتار دوم: ضمانت اجرای مدنی: .....
۱۰۷	بند اول: جبران خسارت: .....
۱۰۸	الف. مجازات مدنی یا خصوصی: .....
۱۰۹	ب. دفع ضرر: .....
۱۱۱	ج. اجرای تعهدات و استقرار برابری: .....
۱۱۴	بند دوم: شیوه های جبران خسارت: .....
۱۱۵	الف. بازگرداندن وضع پیشین زیان دیده: .....
۱۱۶	۱. باز گرداندن عین مال : .....
۱۱۷	۲. منافع تلف شده: .....
۱۱۹	۳. از بین بردن منبع ضرر: .....
۱۲۱	ب. جبران ضرر از راه دادن معادل: .....
۱۲۲	۱. دادن مثل: .....
۱۲۵	۲. دادن قیمت: .....
۱۲۷	نتیجه گیری از فرضیات: .....
۱۳۳	نتیجه گیری کلی و ارائه پیشنهادات: .....

ضمائمه

۱۳۷	ضمائمه .....
-	خروجی های کامپیوتر .....

فهرست منابع و مأخذ

-	فهرست منابع و مأخذ .....
---	--------------------------

مقدمه:

همه صور و انواع نابهنجاریها و نژندی های اجتماعی چون سرقت، قتل، قمار، قاچاق، خودکشی، فحشاء، اعتیاد، الکلیسم، وندالیسم و نظایر آن چه بمتابه انحراف (کجروی) و چه در زمرة بیماری یا اختلال معلول ناسازگاری های است که بر روابط فرد و جامعه حاکم است، مع الوصف باید توجه داشت که در همه دوره های تاریخی بنا به ماهیت و طبیعت ساختارها، سازمان ها، نهادها و روابط اجتماعی تولید از یکسو و سرشت روانی و طبیعت زیستی انسان از سوی دیگر، اشکال، صور و انواع خاصی از کجروی ها، اختلالات و نابهنجاریهای اجتماعی در جوامع بشری بروز و نمود یافته است. از این رو در برخی از دوره های تاریخی بعضی از رفتارها را در جوامع رفتارهای نژند، مذموم و یا کجرو تعریف کرده اند، رفتارهای نژند جدیدی نیز که خاص شرایط و جامعه جدید است، مطرح شده اند. به عبارت دیگر با تغییر ساختارها و مناسبات اجتماعی، بایدها و نبایدها، سنجه ها و ملاک های سلامتی و بیماری اجتماعی، ارزش ها و

هدف های فرهنگی و نحوه برداشت، طرز تلقی و ارزیابی های افراد نیز متحول و دگرگون گردیده اند. این خود نه تنها اشکال و انواع جدیدی از نابهنجاریها را پدید آورده است، بلکه میزان شیع و رواج و نیز معنی و مفهوم آن را تغییر داده است. شاید سخن دورکهایم (۱۳۴۳: ۶۴) شاهد صائبی بر این مدعای باشد که: "جنایت در واقع تعیین کننده مرزهای وجدان اجتماعی و اخلاق جمعی است. بدین گونه جنایت با وجودان جمعی بستگی دارد. اگر وجودان جمعی دگرگون شود و تحول یا بدمفهوم نابهنجاری نیز دگرگون می گردد و تحول می یابد."

وندالیسم در زمرة آن دسته از انحرافات و بزهکاریهایی است که در جامعه جدید نمود و ظهور یافته است.

ژانورن (۱۹۶۳)، ویلکینسون (۱۹۹۵)، هوبر (۱۹۹۱) و گلداستون (۱۹۹۸) آن را مرضی مدرن و نوظهور دانسته اند که به مثابه معضلی اجتماعی تانیم قرن پیش مطرح نبود.

امروزه وندالیسم خصوصاً برای کسانی که در شهرهای بزرگ و پرجمعیت زندگی می کنند پدیده ای ملموس و مشهود و واقعیتی تلخ و در عین حال گریزناپذیر است که عنوان یکی از نمودهای زندگی اجتماعی جامعه مدرن و ماشینی بروز و حضور دارد.

در همه شهرهای بزرگ همه روزه ما شاهد ویرانگری تعمدی و رفتارهای غیرمسئلانه و ضداجتماعی وندال هایی هستیم که عمداً کمر به تخریب و نابودی هر آنچه زیباست و هر آنچه متعلق به همگان است بسته اند. نقاشی های به نمایش درآمده در گالری ها، آثار باستانی و عتیقه های موجود در موزه ها، اینهای تاریخی و اماکن مذهبی، مجسمه های نصب شده در میادین، پارک ها و اماکن عمومی، منازل خالی از سکنه، پارک ها و فضاهای سبز عمومی، چراغ های معابر، صندلی های اتوبوس و مترو، کتابهای کتابخانه ها، تلفن های عمومی و ده ها موضوع مورد تخریب دیگر از جمله موضوعاتی هستند که در اثر وندالیسم متحمل خسارات و خدمات گردیده و مورد تخریب قرار می گیرند. یکی از مکانهایی که از پدیده وندالیسم آسیبها و لطامات فراوانی خورده است و در حال حاضر نیز انجام این تخریبها استمرار دارد راه آهن می باشد ، شاید در منظر نخست عجیب به نظر برسد که مگر این غول آهین اجازه چنین کاری را به متجاوزان احتمالی می دهد . پاسخ آن است که آری همه ساله راه آهن کشورها و به تبع آن راه آهن جمهوری اسلامی ایران هزینه های گرافی را جهت ترمیم آثار تخریبی وندالها پرداخت می نماید .

بیان مساله:

مسئله تخریب اموال عمومی هرچند مسئله‌ای نوظهور و نوپاست لکن همه ساله در جهان مبالغ هنگفتی جهت ترمیم این تخریب‌ها پرداخت می‌گردد. در تحقیق حاضر می‌خواهیم بدانیم که چه عواملی باعث تشدید اینگونه تخریب‌ها در امور ریلی گردیده است. تقریباً در ۳۵۰ شهر بزرگ جهان مانند لندن، پاریس و آمستردام راه آهن از وسط شهر عبور می‌کند بدون آنکه مشکل خاصی پیش آید. اما در ایران اینگونه نیست و همه ساله مبالغ هنگفتی هزینه اینگونه اعمال مخربانه می‌گردد. حال ما در پی بررسی این تخریب‌ها و عواملی که باعث کاهش اینگونه اعمال می‌گردد هستیم. می‌خواهیم بدانیم که چه عواملی باعث کاهش این رفتار و اعمال از حیث اجتماعی و حقوقی می‌گردد.

سؤالات تحقیق :

سؤال اصلی:

چگونه آگاهی از مبانی مسئولیت مدنی و عواقب اجتماعی و حقوقی تخریب اموال عمومی (وندالیسم)، در کاهش آن موثر است؟

سؤالات فرعی:

- آیا آموزش‌های اجتماعی در سطح جامعه عامل مهمی در کاهش جرائم تخریب اموال عمومی است؟
- آیا آگاهی از عواقب حقوقی و شناخت مجازاتهای تعیین شده باعث کاهش پدیده وندالیسم می‌گردد؟
- آیا تشدید مجازاتهای قانونی در کاهش جرائم مربوط به وندالیسم تاثیر دارد؟

فرضیه ها:

فرضیه اهم:

به نظر می رسد اطلاع رسانی و آگاهی از مبانی مسئولیت مدنی و عواقب اجتماعی و حقوقی جرائم تخریب اموال عمومی (وندالیسم) در کاهش آن مؤثر است.

فرضیات فرعی:

- به نظر می رسد آموزش‌های اجتماعی در سطح جامعه عامل مهمی در کاهش جرائم تخریب اموال عمومی است.
- به نظر می رسد آگاهی از عواقب حقوقی و شناخت مجازاتهای تعیین شده باعث کاهش پدیده وندالیسم می گردد.
- به نظر می رسد تشدید مجازاتهای قانونی در کاهش جرائم مربوط به وندالیسم تاثیر مستقیم دارد.

پیشینه تحقیق:

با بررسی مقالات و نشریات موجود در این زمینه و با بررسی پروژه های کارشده و همچنین با بررسی کتب مرجع در این زمینه در کشور به این نتیجه رسیدیم که تا کنون کارهای خیلی زیادی بر روی موضوع انجام نشده ولی پژوهشی که به فاصله دو سال میان سال های ۷۲ تا ۷۴ انجام گرفته، حاکی از آن است که بالاترین نرخ تخریب، متعلق به تلفن های همگانی با ۲۶/۲ درصد در تهران بوده است. نرخ رفته های وندالیستی در ماه های مختلف سال نیز متغیر بوده و در ماه مرداد به علت گرمای شدید، تعطیلی مدارس و دانشگاه ها و فقدان امکانات لازمه به منظور پر کردن اوقات فراغت، روند شتاب آلودی به خود گرفته و نیز با خاتمه فصل تابستان، سیر نزولی خود را آغاز می کند. قریب به ۶۰ درصد از مددجویان وندال مورد مطالعه تجربی، تنبیه بدنی در مدرسه و بیش از نیمی از

آنها تجربه فرار از مدرسه را داشته اند. حدود نیمی از مددجویان وندال، والدین خود را بی بند و بار و سهل انگار دانسته اند و حدود نیمی از آنها، احساس سیزی با والدین خود داشته اند.

همچنین سمینار علمی - کاربردی همایش بزرگ بچه های راه آهن در مهرماه ۱۳۸۱ با حضور جامعه شناسان، روانشناسان و متخصصان علوم تربیتی برگزار شد و موضوع «نقش وجود خط آهن بر معضلات شهری و اجتماعی منطقه ۱۷ شهر تهران» مورد بررسی و مذاقه قرار گرفت.

ضرورت تحقیق:

تحقیقات نشان داده است به دلیل نارسایی های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به ویژه در دهه های اخیر، شاهد رشد بی رویه جمعیت، اسکان مهاجران و تمرکز جمعیت در حاشیه خطوط راه آهن سراسر کشور به ویژه تهران بوده ایم و این مسائل، سنگ پرانی به قطارها را افزایش داده است.

به خاطر فشردگی ساخت و ساز در اطراف خطوط راه آهن، فضای ۱۷ متری مقابل خانه ها برای کودکان تبدیل به یک فضای باز شده است تا در آن بازی کنند و در این میان سنگ پرانی به قطارها به عنوان یکی از تفریح های این کودکان محسوب می شود. به هر حال راه آهن به خاطر مشکلاتی که دیگران مسؤول و مقصراً آن هستند هر ساله متهم خسارات زیادی می شود، هر چند سعی شده بخشی از عوامل به وجود آورنده این پدیده را رفع شود.

معضل سنگ پرانی به قطارها درست به اندازه خانه های تنگ و تاریکی که مثل علف هرز در اطراف خطوط آهن روییده است، قدمت دارد؛ خانه ها و محله هایی که زندگی برای کودکانش به معنای نان خشک است و لاستیک دو

چرخه‌ای که آن را هل می‌دهند و با یک تکه چوب دراز آنقدر دنبالش می‌دوند تا غم‌های کودکانه خود را فراموش کنند.

حوادث حاشیه خطوط راه آهن را به سه دسته سنگ پرانی، برخورد عابر و خودروها با قطارها تقسیم بنده می‌کند و «تقریباً در ۳۵۰ شهر بزرگ و مطرح جهان مانند لندن، پاریس و آمستردام راه آهن از وسط شهر عبور می‌کند، بدون آن که مشکل خاصی پیش آید اما در ایران اینگونه نیست و ما شاهد حوادث گوناگون هستیم. در ایران قطار از ۳۵۰ شهر و روستا می‌گذرد و همین موضوع باعث بروز سوانح مختلف می‌شود.»

همچنین «طبق استاندارد جهانی حریم راه آهن ۱۷ متر است^۱ و برخی کشورها این حریم را به ۵۰ متر افزایش داده‌اند، مشکلی که ما در حاشیه خطوط با آن مواجه هستیم این است که درست بعد از پایان حریم ایمنی به طور ابیوه و فشرده ساختمان سازی شده و مردم در نزدیک ترین فاصله ممکن به راه آهن زندگی می‌کنند.»

یکی از ضرورت‌های اصلی انجام این تحقیق این بود که تابه حال بحث تخریب اموال راه آهن از بعد اجتماعی و حقوقی به صورت توأمان مورد بحث و بررسی قرار نگرفته است و این اولین پژوهشی است که به این پدیده که اساساً اجتماعی و روان‌شناسی دارد از منظر حقوقی نگریسته شده است. یکی دیگر از حوادثی که سیستم حمل و نقل ریلی همواره با آن دست به گریبان بوده، برخورد قطار با عابرین پیاده است. در این زمینه نیز تهران از سایر شهرهایی که صدای قطار را می‌شنوند حادثه سازتر است به گونه‌ای که بنا به آخرین آمارگیری که مربوط به سال گذشته می‌شود حاشیه نشینان پایتخت با ۴۵ مورد حادثه مواجه شدند که از این تعداد ۱۳ نفر جان خود را از داده و سه نفر به شدت مجروح شدند.

در این میان ناحیه جنوبشرق کشور تنها با دو مورد، کم حادثه ترین منطقه در زمینه حادثه برخورد قطار با عابر پیاده بود که یک کشته در پی داشت.

قطار به لحاظ مختصات ویژه فنی، میدان ترمزی به وسعت ۷۰۰ متر دارد و همین امر باعث می شود تا در صورت رعایت نکردن اصول ایمنی از سوی عابران جان آنها در معرض خطر قرار گیرد.

همچنین غالب حاشیه نشینان علیرغم وجود پل های روگذر و زیرگذر از روی ریل تردد می کنند و این مساله خطرات زیادی در پی دارد در حالی که این افراد باید توجه داشته باشند تردد در حریم راه آهن فقط در موارد ضروری و آن هم در محل های مجاز آزاد است و در بقیه موارد غیرقانونی محسوب می شود و در صورت بروز هرگونه حادثه هیچ گونه مسؤولیتی بر عهده راه آهن نیست

اهداف تحقیق:

اهداف مورد نظر در این پژوهش به دو دسته کلی قابل تفکیک است

الف - جزئیات اهداف که عبارتند از :

۱- شناسائی عوامل اصلی پدیدآورنده ناهنجاری وندالیسم

۲- ارائه تصویری روشن و شفاف از عواقب اجتماعی و عواقب حقوقی

۳- شناسائی شرایطی که مجازاتها براساس آن وضع می شوند

۴- ارائه اطلاعات به جامعه و مردم و نیز همچنین مسئولین

ب - اهداف کلان :

۱- آسیب شناسی وضعیت موجود براساس اطلاعات در دسترس

۲- بهبود شرایط پس از اطلاع رسانی و فرهنگ سازی در این خصوص

۳- ارتقاء سطح آگاهی مردم و مخصوصا جوانان از عواقب اجتماعی و عواقب حقوقی این پدیده

بعارت دیگر اهداف کلی این پژوهش عبارتند از:

- هدف اصلی تحقیق بررسی تاثیر فرهنگ سازی و اطلاع رسانی از عواقب

اجتماعی و حقوقی جرائم تخریب اموال عمومی (وندالیسم) در کاهش آن می باشد.

روش تحقیق:

اغلب در انجام تحقیقات علوم اجتماعی، از روش تحقیق توصیفی استفاده می‌شود. هدف محقق در این روش تحقیق، توصیف عینی، واقعی و منظم خصوصیات یک موقعیت یا موضوع است.

بعارت دیگر، محقق سعی می‌کند تا آنچه هست را بدون هیچگونه دخالت یا استنتاج ذهنی گزارش دهد و نتایج عینی از موقعیت بگیرد.

بطور خلاصه ترمی توان گفت که تحقیق توصیفی آنچه را که هست توصیف می‌کند و به شرایط و یا روابط موجود، عقاید متدالو، فرآیندهای جاری، آثار مشهود یا روندهای در حال گسترش توجه دارد.

توجه آن در درجه اول به زمان حال است، هر چند غالباً رویدادها و آثار گذشته که به شرایط موجود مربوط می‌شوند را نیز مورد بررسی قرار می‌دهد.

در این پژوهش نیز مابه توصیف و مطالعه آنچه که هست می‌پردازیم، بنابراین روش تحقیق مناسب که در این پژوهش بکار رفته است، روش تحقیق توصیفی است. در تحقیقات توصیفی می‌توان جامعه مورد مطالعه را از طریق پیمایشی تحت بررسی و آزمون قرار داد.

در تحقیق حاضر به بررسی نگرش کلیه مدیران عالی، میانی و سرپرستان و کارشناسان و کارمندان کلیه واحدهای شرکت راه آهن ج.ا.ا که نسبت به تاثیر فرهنگ سازی و اطلاع رسانی از عواقب اجتماعی و حقوقی جرائم تخریب اموال عمومی (وندالیسم) در کاهش آن در کلیه واحدهای شرکت راه آهن ج.ا.ا، پرداخته خواهد شد.

دراین تحقیق به بررسی اطلاعات بدست آمده از نقطه نظرات کلیه مدیران عالی، میانی و سرپرستان و کارشناسان و کارمندان کلیه واحدهای

شرکت راه آهن ج.ا.ا که در سال ۱۳۸۸ مشغول فعالیت بوده اند پرداخته خواهد

شد. (قلمرو زمانی)

به علت سهولت دسترسی به اطلاعات پیرامون موضوع تحقیق، کلیه

واحدهای شرکت راه آهن ج.ا.ا مستقر در شهر تهران هستند به عنوان مکان

انجام تحقیق انتخاب شده اند. (قلمرو مکانی)

سامانه تحقیق :

پایان نامه حاضر در سه فصل تدوین گردیده است در فصل نخست به دلیل اینکه کلیات تحقیق

رکن اصلی و اساسی است فصل نخست را به کلیات تحقیق اختصاص داده ایم این فصل دارای سه

گفتار می باشد به دلیل آشنائی خوانندگان محترم با مفهوم وندالیسم گفتار نخست را به مفهوم واژه

وندالیسم و گستره ان و اینکه چند نوع وندالیسم داریم اختصاص داده ام .

در گفتار دوم گستره وندالیسم و عوامل پیدایش این پدیده مورد بحث قرار گرفته است چرا که هر

ناهنجری اجتماعی و حقوقی که در جامعه مشاهده می گردد علل و عواملی دارد که در به وجود

آمدن آن نقش اساسی داشته و یا در ترویج آن ناهنجری نقض کلیدی را ایفاء می نماید فلذا در گفتار

دوم به علل و عوامل تخریب اموال عمومی و گستره آن پرداخته شده است .

در گفتار سوم دیدگاههای اجتماعی دانشمندان و صاحب نظران علم جامعه شناسی و روانشانسی

مورد بحث قرار می گیرد به بیان دیگر نقش و جایگاه دکتر ین در رفع این ناهنجری و نظریات

بزرگان علم جامعه شناسی و علم حقوق در این مبحث مورد مذاقه می باشد .

به دلیل اینکه عمل‌آعملکرد فرد وندال موجبات مسؤولیت و ضمان فاعل را فراهم می آورد در فصل

دوم مبانی فقهی و حقوقی مسئولیت ناشی از وندالیسم مورد بحث قرار گرفته و در سه گفتار تحت

عنوان سه قاعده اتلاف و تسیب و لاضر مورد بحث و بررسی قرار داده ایم.

فصل اول : کلیات

در این فصل نخست به بررسی کلیات تحقیق پرداخته ایم و این فصل را به سه گفتار علیحده تقسیم نموده ایم در گفتار نخست با ورود به بحث در خصوص مفهوم واژه وندالیسم و اصطلاحات و گستره آن و اقسام وندالیسم می پردازیم در گفتار دوم به علل و عوامل بوجود آمدن این پدیده پرداخته و بالاخره در گفتار سوم دیدگاههای علمای علوم اجتماعی و جامعه شناسان و صاحب نظران و به عبارت دیگر دکترین موضوع تخریب اموال مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. در ابتدا به مفهوم واژه وندالیسم و اصطلاحاتی که نیاز به ترجمه و توضیح دارد پرداخته ایم سپس به اقسام و گستره وندالیسم می پردازیم.

گفتار نخست : مفاهیم، تاریخچه، گستره و اقسام وندالیسم

بند اول : مفهوم و اصطلاحات و تاریخچه وندالیسم :

الف : مفاهیم

در اینجا ابتداء به وجہ تسمیه واژه وندالیسم، تاریخچه، مفهوم و تعریف آن در ادبیات آسیب شناسی اجتماعی و جامعه شناسی انحرافات پرداخته می شود. سپس مفاهیم کلیدی مرتبط با موضوع وندالیسم نظیر آسیب اجتماعی، آسیب شناسی اجتماعی، کجرویی، انحراف، بزهکاری و نظایر آن تبیین گردیده و وندالیسم بمثابه آسیب اجتماعی، بزه یا کجروی اجتماعی و نیز بعنوان یک مسئله اجتماعی مطرح می شود. بالاخره با توجه به تیپولوژی کجروهای اجتماعی و براساس طبقه بندهای اندیشه جرائم و انواع جرائم و انحرافات و بزه کاری در طبقه بنده اندیشه جرائم و نابهنجاریها جایگاه وندالیسم مشخص و تعیین می گردد.